

Народна банка на Република Македонија

Месечна информација

01/2010

февруари, 2010 година

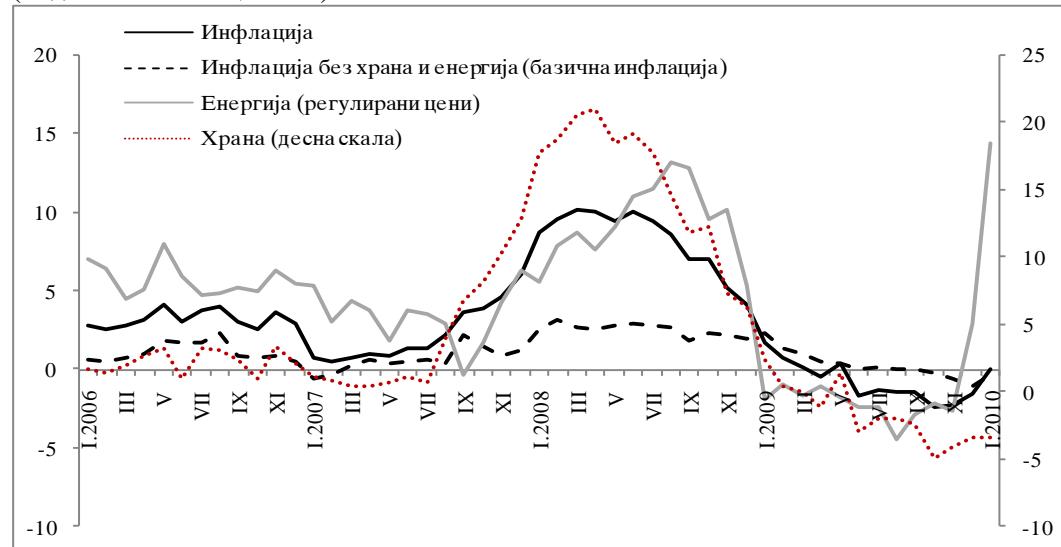
С О Д Р Ж И Н А

1. ЦЕНИ	3
2. ПЛАТИ.....	5
3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ	7
4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА	11
5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ	16
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ.....	18
7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС	20
СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ	25

1. ЦЕНИ

Трендот на пораст на потрошувачките цени присутен во изминатите два месеца продолжи и во првиот месец од 2010 година, кога беше забележана месечна инфлација од 0,7%. Ваквото движење на цените на месечна основа беше очекувано и главно произлегува од нагорните корекции на администрираните цени (цени на електричната и топлинската енергија)¹, а нагорно движење бележат и цените на транспортните средства. Позабележително надолно прилагодување е забележано кај цените на храната (главно на свежиот зеленчук) и на телекомуникациските услуги. Цените на останатите категории главно останаа непроменети. **На годишна основа, во јануари 2010 година, за првпат по седум месеци, е забележана позитивна стапка на инфлација од 0,1%.** Излегувањето на годишната стапка на инфлација од негативната зона се објаснува со минимално поизразениот позитивен придонес на цените на нафтените деривати поради базниот ефект (ниското ниво на цената на сировата нафта од минатата година) и на повисоката цена на електричната енергија, наспроти ефектот од пониските цени на прехранбената компонента. **Во јануари 2010 година, годишниот пад на базичната инфлација² (инфлација без храна и енергија) значително забави и изнесува -0,3% (-1,1% во претходниот месец), што главно се должи на помалиот пад на цените во категоријата „услуги за образование и развој“.**

Графикон 1
Вкупна и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

¹ На 28 декември 2009 година врз основа на одлука на РКЕ, просечната продажна цена на електричната енергија по која „ЕВН Македонија“ ги снабдува тарифните потрошувачи на мало за 2010 година се утврди да изнесува 3,7871 денар за киловат-час електрична енергија (зголемување за 9,98%). Истовремено, РКЕ изврши зголемување на цената на испорачаната топлинска енергија од „Топлификација“ АД-Скопје и „Скопје Север“ АД-Скопје за 1,5% и 7,5%, соодветно.

² Пресметките се правени според новите пондери. ДЗС во јануари 2010 година изврши корекции на пондерите во ценовниот индекс, при што пондерот на категоријата „исхрана“ е намален за 2,0 процентни поена.

Според последните процени, во првиот квартал на 2010 година се очекува годишна промена на цените од -0,2%. Со оглед на позитивната годишна инфлација од 0,1% во јануари, голема е веројатноста остварувањата кај годишната инфлација во првиот квартал на 2010 година да покажат умерен раст на општото ценовно ниво.

По месечното намалување од 3,1% во декември, просечната цена на нафтата „брент“ во јануари 2010 година повторно се зголеми за 2,3% на месечна основа, достигнувајќи 76,4 САД-долари за барел. Нагорното придвижување на цената на нафтата е резултат на податоците за пад на залихите на нафта во САД објавени од американската Управа за информации за енергетиката, како и на слабеењето на САД-доларот во однос на еврото и прогнозите за влошување на временските услови. Меѓутоа, во првите две недели на февруари (од 1. до 12.), цената на нафтата се спушти на пониско ниво и се движеше околу 71,7 САД-долари за барел, со што забележа пад од 2,5% во однос на претходниот двонеделен период (главно поради објавените податоци од Бирото за труд на САД за раст на бројот на нови пријави за невработеност, како и од зголемените залихи на нафта во САД). Согласно со засиленото слабеење на девизниот курс на денарот во однос на САД-доларот (депрецијација од 2,8%), наспроти падот на цената на нафтата од 2,5%, на 15. февруари Регулаторната комисија за енергетика донесе одлука за минимално зголемување на малопродажните цени на наftenите деривати за 0,03% во просек. Во последните денови цената на нафтата се движеше околу 73,7 САД-долари за барел.

Графикон 2
Движење на цената на нафтата „брент“ за барел

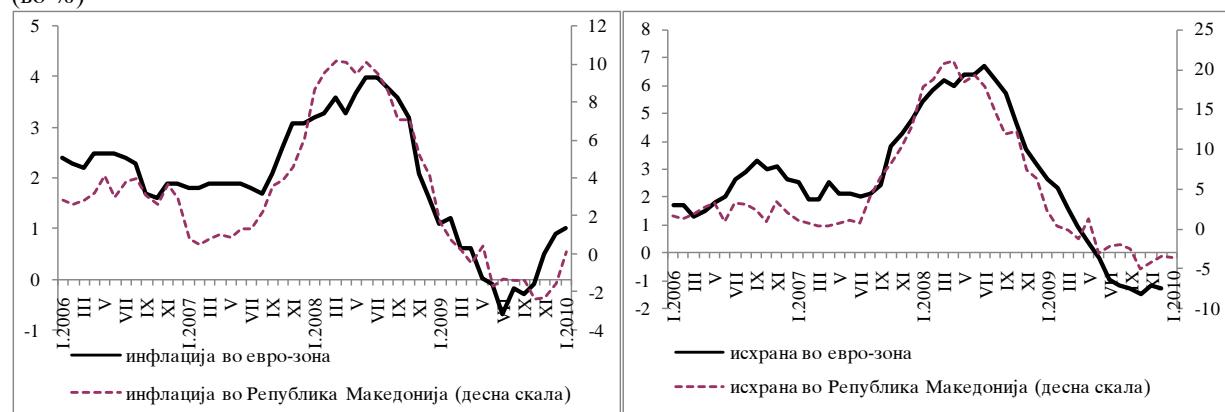
Извор: Управа за информации за енергетиката (The Energy Information Administration) - статистичка агенција на Министерството за енергетика на САД.

Нивото на потрошувачките цени во евро-зоната продолжи да се зголемува и во декември 2009 година, при што во споредба со претходниот месец, цените се повисоки за 0,3%, главно заради повисоките цени на пакет-аранжмантите и на услугите за сместување. Од друга страна, позабележителен пад имаа цените на горивата за транспорт и на облеката. Годишната стапка на инфлација во евро-зоната во декември изнесуваше 0,9%,

под влијание на споредбената основа на цените на горивата за транспорт, заради ниската цена на сировата нафта во претходната година и од повисоките цени на тутунот. Позначителен годишен пад имаа цените на гасот и на автомобилите. Според првичната процена на Еуростат, се очекува дека годишната стапка на инфлација во јануари 2010 година ќе изнесува 1,0%.

Графикон 3

Годишни стапки на инфлација и цени на исхрана во евро-зоната и во Македонија (во %)

Извор: Еуростат и ДЗС.

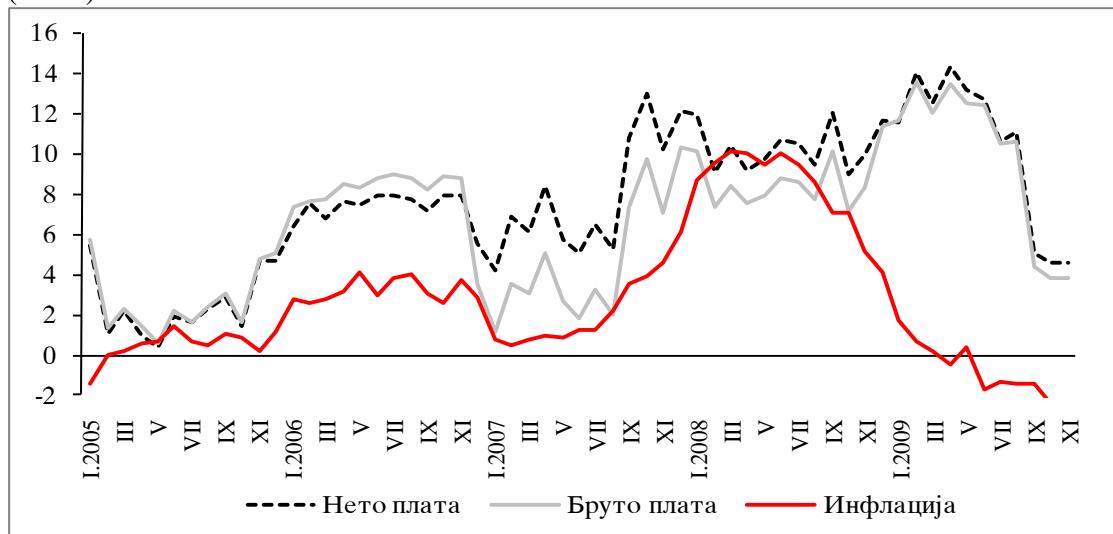
2. ПЛАТИ

По постојаниот раст во изминатите три месеци, нето и бруто-платите во ноември забележаа пад. Просечната исплатена **нето-плата** во ноември забележа месечен номинален пад од 1% (реален пад од 1,3%). Во услови на пораст на платите во индустријата од 1,5%, намалувањето на просечната нето-плата во целост се должи на падот на платите во земјоделството и услугите од 1% и 0,9%, соодветно. Анализирано на ниво на гранки, најдлабок релативен месечен пад бележат просечните нето-плати во угостителството (пад од 3,8%) и во трговијата (пад од 3,7%). Просечната **бруто-плата** во ноември има месечен пад од 0,9%, номинално, односно 1,2%, реално.

Во споредба со истиот месец од претходната година, просечните нето и бруто-плати, коригирани за структурната промена³, и натаму бележат раст (номинално за 4,6% и 3,8%, соодветно, односно реално за 7% и 6,3%, соодветно). Највисок годишен пораст на нето-платите во ноември е забележан кај рударството (22,6%), а најнизок кај активностите во врска со недвижен имот (1%). Намалувањето на платите во јавната управа и одбрана и во здравството се продлабочува (пад од 3% и 0,7%, соодветно), а пад од 0,7% е забележан и кај платите во трговијата.

³ Корекцијата е направена од страна на Дирекцијата за истражување при НБРМ, на тој начин што е претпоставено дека платата во декември 2008 година е на ниво на платата во јануари 2009 година, а за месеците напред (пред декември 2008 година), овој износ се коригира за месечните промени на платите објавени од ДЗС. Со оглед на тоа што историските месечни стапки на раст за месец јануари не укажуваат на изразена сезонска динамика, како и со оглед на тоа што во јануари 2009 година немаше позначителни зголемувања на платите, ваквиот пристап има оправданост.

Графикон 4
Годишни стапки на раст кај платите* и инфлацијата
(во %)

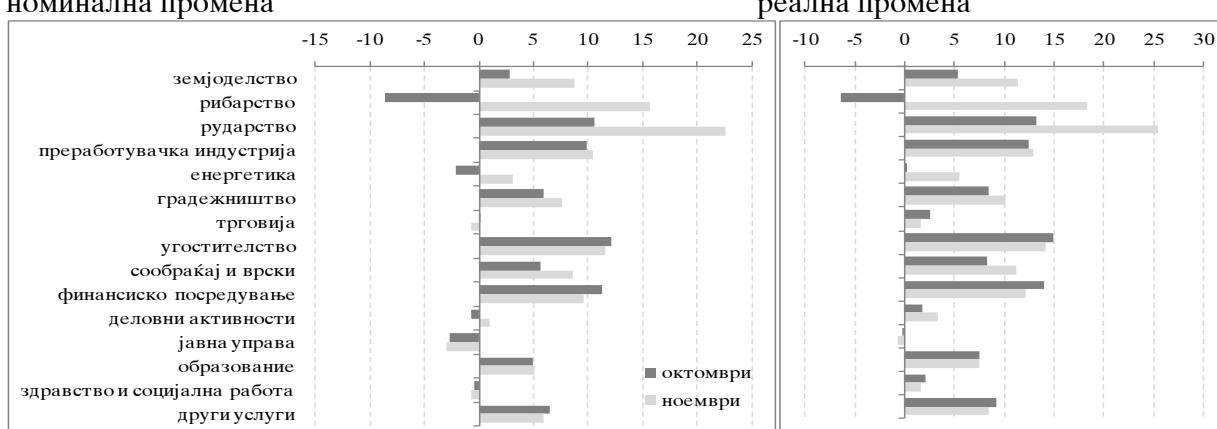

* Од јануари 2009 се прикажани коригираниите стапки на раст.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и пресметки на НБРМ.

Во однос на крајот од претходната година, нето-платата во ноември бележи помал степен на раст (1,5% номинално, 4,3% реално), при што највисок пораст сè уште има кај индустриската, а пред сè кај рударството (13,6%) и кај градежништвото (5,8%). Порастот на просечната нето-плата во службениот сектор забавува (0,4%), главно поради намалувањето на платите во угостителството (4,5%), трговијата (3,5%) и здравството (1%). Просечната нето-плата во земјоделството е пониска за 0,5%. Номиналниот и реалниот раст на **брuto-платата** во ноември во однос на крајот од претходната година изнесува 0,8% и 3,5%, соодветно.

Графикон 5
Просечна нето-плата по сектори*
(годишни промени, во %)
номинална промена

* прикажани се коригираниите стапки.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и пресметки на НБРМ.

3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ

Постојаниот месечен раст на индустриското производство, што започна во август (со исклучок на октомври) продолжи и во декември, кога обемот на индустриското производство забележа месечен раст од 6,6% (6,9% според податоците прилагодени за сезонските влијанија). Индустриското производство во последните пет месеци порасна за вкупно 24,6%⁴, со што го достигна нивото од преткризниот период (т.е. третиот квартал на 2008 година)⁵. Високиот месечен раст повторно се должи на ефектот од само една гранка - производството на метални производи, којшто и натаму бележи висок раст (43%, со придонес од 6,1 процентен поен). Од останатите дејности, пораст е забележан и кај производството на основни метали и на хемиски производи, додека пад имаат неметалните минерали и храната. Зголемување на производството има кај вкупно четиринаесет од дваесет и четирите дејности, односно 58,7% од индексот.

На годишна основа, обемот на индустриското производство во декември 2009 година е повисок за 20%, за што делумно придонесува и ниската споредбена основа (во текот на последниот квартал од 2008 година се појавија првите посериозни ефекти од глобалната криза во овој сегмент). Анализирано според структурата, единаесет од дваесет и четирите дејности (53,5% од индексот) имаат годишен раст во декември. Најголем позитивен ефект, а којшто не е поврзан со ниската споредбена основа од декември 2008 година, имаат производството на метални производи (со висок индивидуален придонес од 16,5 п.п.) и производството на хемикалии и хемиски производи (со придонес од 1 п.п.). Имено, во декември 2009 година производството на метални производи е повисоко за 2,7 пати во однос на истиот месец од претходната година и доколку се исклучи придонесот на оваа дејност, годишиот раст на индустриското производство во декември би изнесувал скромни 3,5%. Позитивниот ефект којшто произлегува од производството на основните метали (со придонес од 4,4 п.п.), како и на производството на нафтени деривати (со придонес од 2,7 п.п.,) се должи на ниската споредбена основа. Од друга страна, најголем негативен придонес имаат производството на производи од други неметални минерали (1,8 п.п.), издавачката дејност (1,7 п.п.) и производството на електрични машини и апарати (1,5 п.п.). **Со тоа, падот кај индустриското производство за целата 2009 година се сведе на 7,7%** (производството на основни метали придонесува за падот со 5,7 п.п.).

Остварувањата кај индустриското производство не се совпаѓаат со оцените на раководителите од преработувачката индустрија⁶, според кои економската состојба во претпријатијата, обемот на производството и процентот на искористување на капацитетите во декември, иако се малку подобрива во однос на ноември, се значително полоши од истиот период од претходната година.

⁴ Односно, обемот на производство во декември е повисок за 24,6% од обемот на производство во јули.

⁵ Во последните седумнаесет години, обемот на производство, според податоците прилагодени за сезонските влијанија, само во два месеца (јануари и ноември 2008 година) бил повисок од обемот на производство во декември 2009 година.

⁶ Од Анкетата за деловни тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС од јануари 2010 година.

Графикон 6

Индекс на индустриското производство
(месечни нивоа, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Месечните движења кај останатите сектори не укажуваат на подобрување на состојбата во економијата во ноември. Прометот во трговијата во ноември бележи месечен пад од 5,4%, којшто во целост се должи на сезонски ефекти (според податоците прилагодени за сезонските влијанија, трговијата во ноември е на исто ниво, како и во октомври). Извршените градежни работи, по три месеци раст, во ноември имаат месечно намалување од 24% (20,6% според податоците прилагодени за сезонските влијанија), додека телекомуникацискиот сообраќај бележи месечен пад од 2% (0,7% според податоците прилагодени за сезонските влијанија). **Набљудувано на годишна основа, сите три сектори во ноември имаат позитивни остварувања.** Така, трговијата во ноември има раст од 4,6%, којшто во најголема мера се должи на базниот ефект (трговијата забележа висок пад во ноември 2008 година). Дополнително, порастот кај вкупната трговија во целост се објаснува со порастот кај трговијата на големо, при продолжување на падот кај трговијата на мало. Градежништвото продолжува со високиот раст и во ноември, но со забавена динамика (17,8%), додека растот кај сообраќајот во телекомуникациите изнесува 7%.

Графикон 7

Годишни стапки на раст кај одделни сектори од економијата
(во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Бројот на издадените одобренија за градење во декември бележи годишен пад од 19,7%, укажувајќи на потенцијално забавување на градежната активност во периодот што следува. Притоа, пад има кај доминантната категорија - високоградбата, како и кај реконструкцијата, при пораст кај нискоградбата.

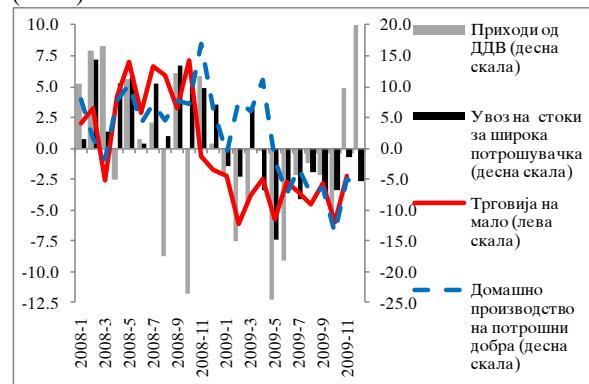
Движењата кај индикативните категории на личната потрошувачка во четвртото тримесечје на 2009 година засека не даваат јасна слика за насоката и интензитетот на промената. Прометот во трговијата на мало во октомври и ноември има реален годишен пад од 4,2%, што претставува благо продлабочување на падот во однос на претходните три квартали. Домашното производство на потрошни добра во четвртото тримесечје има пад од 8,3%, што претставува највисок пад во 2009 година, додека падот кај увозот на стоки за широка потрошувачка забавува во однос на претходните два квартала на 4,5%. Истовремено, приходите од ДДВ во буџетот имаат висок годишен раст во четвртиот квартал од 20,1%, којшто се должи на исклучителниот раст на приходите во декември (за 96,4%, заради ниските приходи од декември претходната година). **На извесно подобрување кај инвестициската побарувачка** укажува високиот реален раст кај извршените градежни работи во октомври и ноември, од 43,2%, како и забавувањето на падот кај домашното производство на инвестициски производи, од 28,9% во првите девет месеци, на 6,8% во последниот квартал. Од друга страна, увозот на средства за работа во четвртото тримесечје бележи највисок пад од почетокот на кризата, од 19,7%.

Остварувањата кај буџетските расходи коишто влегуваат во јавната потрошувачка укажуваат на висок реален пад на јавната потрошувачка во четвртото тримесечје, под влијание на високиот пад кај трошоците за стоки и услуги од 43,6%, во отсуство на значителен пораст кај останатите компоненти. Позитивен придонес на нето-извозот, иако помал во однос на претходните два квартала, се очекува и во последното тримесечје од годината, под влијание на посилното надолно прилагодување кај увозот во однос на извозот.

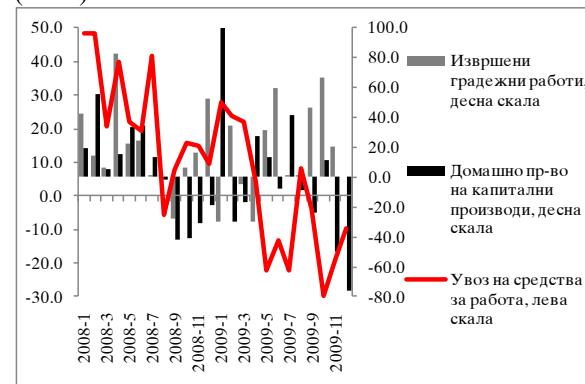
Графикон 8

Движења индикативните категории за расходните компоненти на БДП

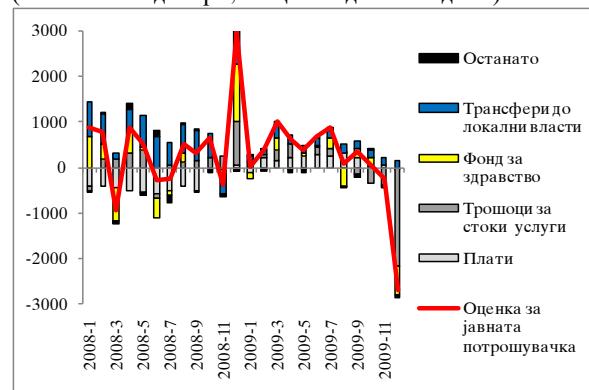
Лична потрошувачка, годишни реални промени (во %)

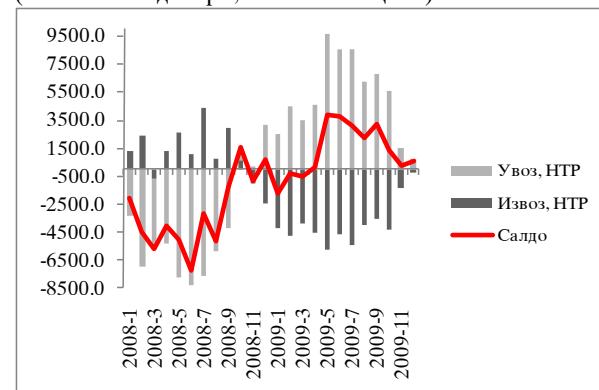
Бруто-инвестиции, годишни реални промени (во %)

Јавна потрошувачка, годишни реални промени (во милиони денари, по цени од 2007 година)

Нето-извоз, годишни номинални промени (во милиони денари, по тековни цени)

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

Општо гледано, остварувањата кај индикативните категории укажуваат на подобрување на економската состојба во последното тримесечје на 2009 година, во однос на претходните три квартала. Движењата главно се во согласност со јануарската проекција, според која во четвртиот квартал се очекува стабилизирање на економијата, по годишниот пад во претходните три квартали.

4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА

Во периодот јануари-ноември 2009 година, негативниот јаз во тековната сметка на билансот на плаќања изнесуваше 442,9 милиони евра, или 6,7% од БДП, што претставува значително годишно стеснување од 4,6 п.п. од БДП. Во услови на посилен пад на увозот во однос на извозот на стоки, трговскиот дефицит се намали за 3,3 п.п. од БДП на годишна основа, со што претставува фактор со најголем придонес за стеснувањето на дефицитот на тековната сметка. Од останатите компоненти на тековната сметка, значителен придонес имаат и нето-приливите врз основа на тековни трансфери (од 1 п.п. од БДП), но и пониските нето-одливи на доход во споредба со претходната година (придонес од 0,3 п.п од БДП).

Финансирањето на дефицитот на тековната сметка во целост беше извршено преку нето-приливите на капиталната и финансиска сметка, коишто изнесуваат 7,5% од БДП и овозможија раст на девизните резерви. Сепак, анализирано од почетокот на годината до ноември, капиталните приливи бележат пад од 34,4% на годишна основа, при забавени глобални финансиски текови и висока воздржаност за нови вложувања од страна на странските инвеститори. Најголем дел од нето-приливите се однесуваат на задолжување во странство, потоа на странски директни инвестиции (главно во форма на акционерски капитал), на приливите од издадената втора еврообврзница, како и на трговските кредити. Задолжување во странство во голем дел беше лоцирано кај приватниот сектор⁷, којшто во услови на отежнат пристап до финансирање преку домашните банки, еден дел од потребите за финансирање обезбеди преку меѓународните финансиски пазари.

Графикон 9

Дефицит во тековната сметка во периодот јануари-ноември 2008 и 2009 година

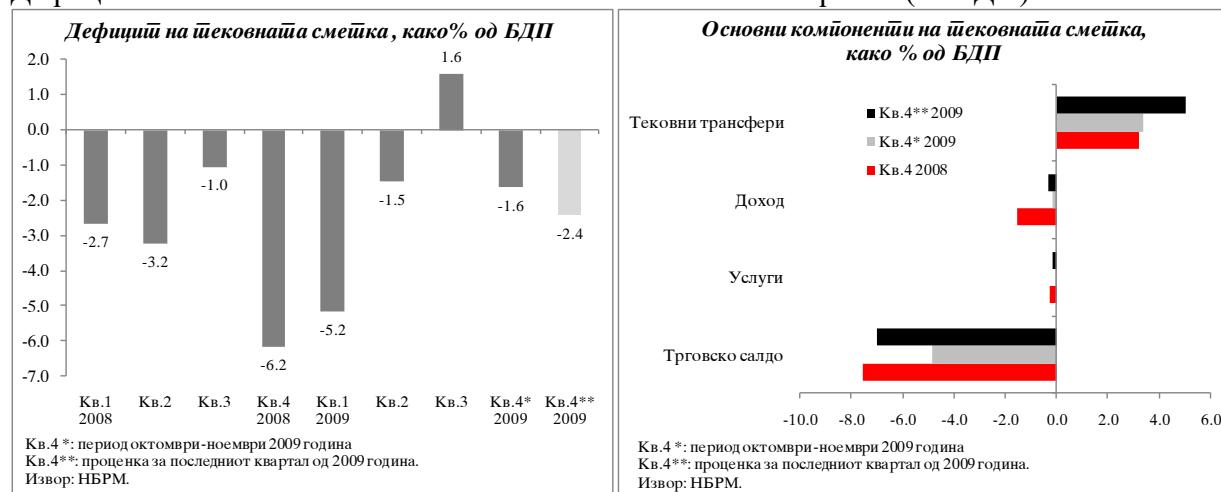
Во периодот октомври-ноември 2009 година, во тековната сметка беше остварен дефицит од 108,7 милиони евра, којшто е понизок за 61,5% во однос на истиот период од 2008 година. Годишното стеснување на негативното салдо во тековната сметка, во најголем дел се однесува на подобрениот биланс кај доходот. Истовремено, во оваа насока делуваат и позитивните промени кај најзначајната суфицитна ставка на тековната сметка,

⁷ Во рамки на приватниот сектор спаѓаат: банките и останатите сектори, вклучувајќи ги и јавните претпријатија.

приватните трансфери, коишто забележаа пораст од 33,6% на годишна основа. Основната компонента на приватните трансфери, нето-ефективата од менувачко работење, веќе неколку месеци по ред бележи поволна динамика, којашто се задржа и до крајот на годината. Во декември 2009 година, нето-приливите од менувачкиот пазар го достигнаа својот врв (нето-откуп повисок за 4,2 пати на годишна основа). Според последните расположливи податоци (31.01.2010 година), нето-откупот на менувачкиот пазар е во износ од 51,4 милиони евра и оствари позитивна годишна стапка на раст (за 2,7 пати). Сепак, голем дел од годишната позитивна промена се должи на ниската споредбена основа, кога имаше намален откуп и зголемена продажба на девизи на менувачкиот пазар заради зголемените психолошки притисоци на домашните субјекти.

Графикон 10

Дефицит во тековната сметка и основни компоненти по квартали (% БДП)

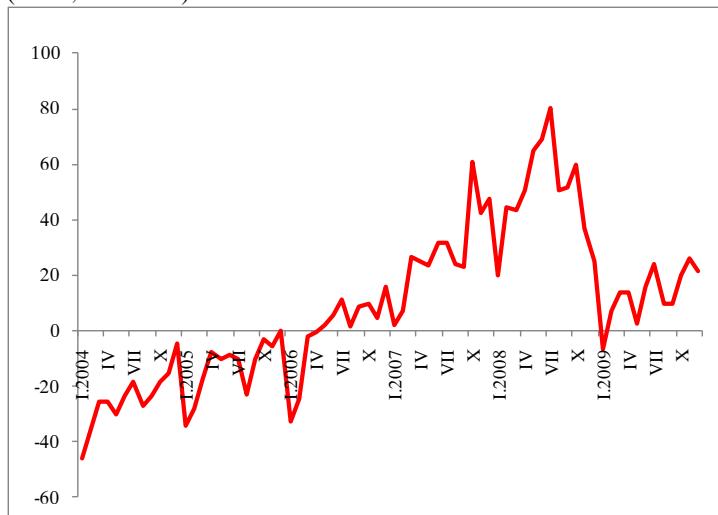
Во периодот октомври-ноември 2009 година, нето-приливите на кайшталната и финансиска сметка изнесуваа 158,8 милиони евра, што претставува зголемување од 5% на годишна основа. Остварените капитални нето-приливи беа врз основа на трговски кредити, странски директни инвестиции и врз основа на задолжување во странство. Кај директните инвестиции, нето-приливите во овие два месеца (октомври и ноември) претставуваат околу 37% од вкупните директни инвестиции остварени за 2009 година. Притоа, најголем дел од нив се однесуваа на меѓукомпанискиот долг, односно на кредитите одобрени од страна на матичните компании на резидентите - странски директни инвеститори.

Остварениот дефицит во тековната сметка на билансот на плаќања за периодот јануари-ноември 2009 година е во согласност со најновата процена за 2009 година, направена во рамки на проекцијата од јануари 2010 година. Воедно, главно, во рамки на капиталната и финансиска сметка, остварените нето-приливи соодветствуваат со очекуваните износи за целата 2009 година. Притоа, структурната анализа укажува на можност од надолни отстапувања кај категоријата трговски кредити, односно досега се остварени помали примени кредити при увоз, наспроти очекуваните, и кај категоријата краткорочни кредити.

Трендот на месечно зголемување на вкупната надворешна размена на стоки од претходните три месеци беше прекинат во декември 2009 година кога размената се намали за 3,7% на месечна основа. Падот на размената беше условен од месечното

намалување на увозот (за 17,5 милиони евра), додека вредноста на извозот остана речиси непроменета на месечна основа (пад од 1,3 милиони евра). Падот на *увозот* во декември во однос на ноември во најголем дел се должи на понискиот увоз на метална руда и метални отпадоци, потоа на нафта и производи од нафта, на останати транспортни средства, на железо и челик и текстилни предива. Во рамки на структурата на *извозот*, намалување беше забележано кај извозот на нафта и производи од нафта и на железо и челик, додека извозот на облека оствари месечен раст.

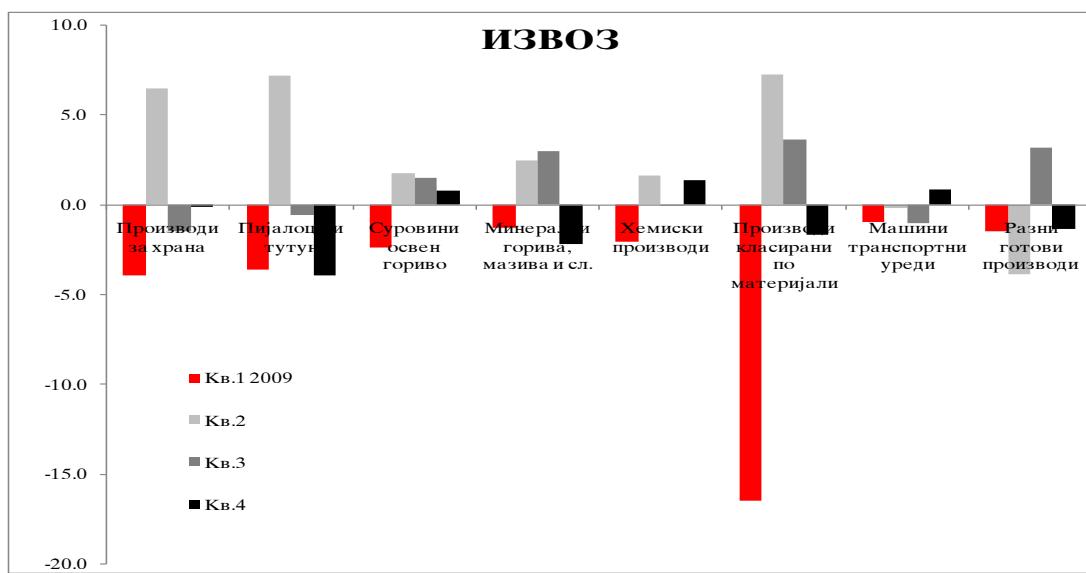
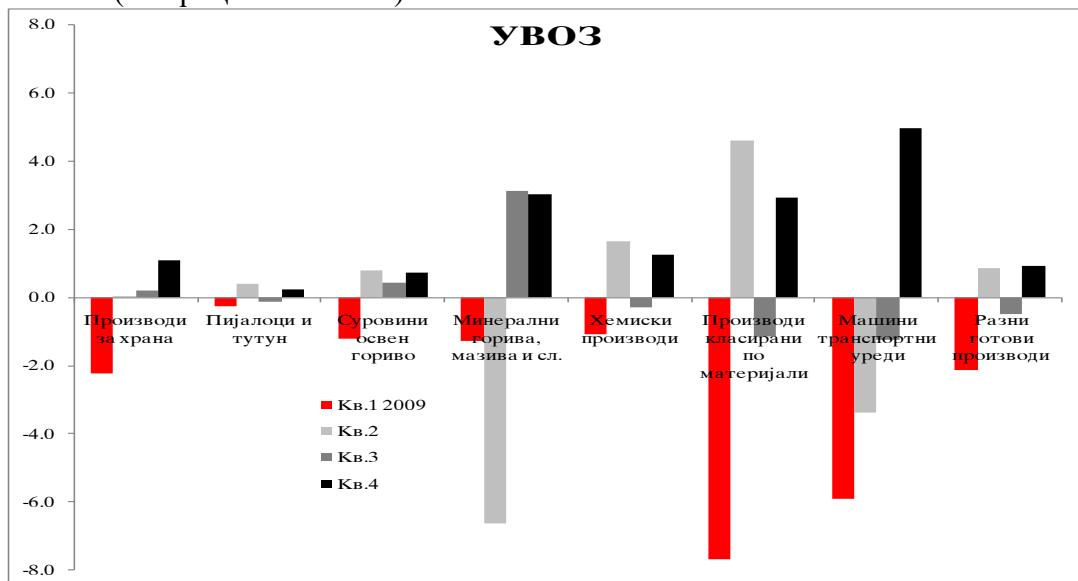
Графикон 11
Вкупна вредност на размената на стоки (извоз и увоз)
(во %, 2006=100)

Сепак, и покрај умереното намалување во последниот месец од 2009 година, вкупната размена на стоки во последното тримесечје беше повисока во однос на периодот јули-септември 2009 година (за околу 100 милиони евра). Растот на размената во целост се должи на зголемениот увоз на стоки (за 133,3 милиони евра на квартална основа), додека извозот забележа квартално намалување (од 34,7 милиони евра). Забележаните движења кај увозот и извозот во последното тримесечје на годината отстапуваат од динамиката забележана во претходните две тримесечја, кога увозот речиси стагнираше на квартална основа, а извозот бележеше постојан пораст. Најголем придонес за растот на увозот имаше увозот на нафта (заради повисокиот количински увоз за 26,4% на квартална основа). Истовремено, во овој квартал беше забележан значителен увоз на телекомуникациска опрема и на текстилни предива. Во рамки на извозот, најголем придонес за кварталниот пад имаше извозот на тутун и преработки од тутун и на нафта и производи од нафта (заради високата споредбена основа од претходниот квартал).

Графикон 12

Придонеси во кварталната промена на увозот и извозот на одделни главни категории од СМТК⁸ (во процентни поени)

Извор:ДЗС

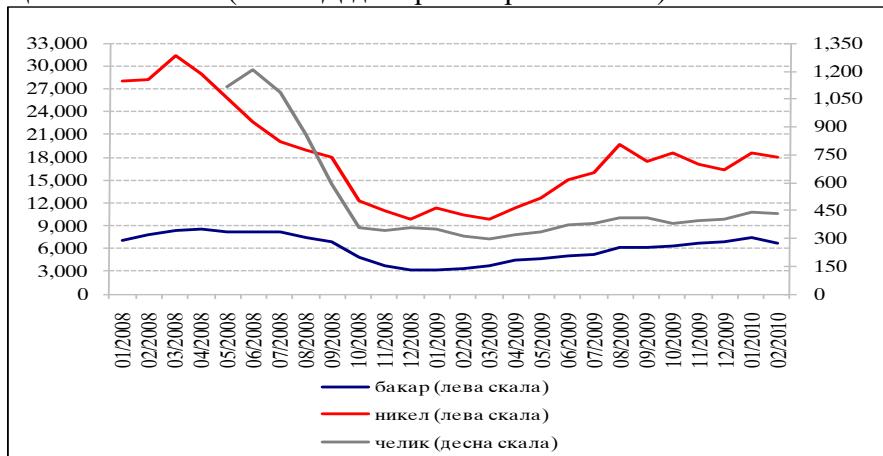
Негативните ефекти од глобалната економска криза во 2009 година, коишто доведе до забавување на меѓународната трговија, имаа силен одраз и во македонската економија. **Вкупната размена на стоки со странство се намали за 1.792 милиони евра на годишна основа и се сведе на 86,5% од БДП (наспроти 112,7% од БДП во претходната година).** Намалената индустриска активност кај металопреработувачкиот сектор ориентиран кон извоз доведе до значително помал увоз на сировини за производство. Ова, заедно со пониската цена на сировата нафта на светските берзи и падот на домашната побарувачка, имаше значителен надолен ефект врз вредноста на увозот. Така, во 2009 година увозот на стоки се сведе на 3.615,8 милиони евра, што е помалку за 22,1% од

⁸ СМТК - стандардна меѓународна трговска класификација.

мина^{што}години^{што} ниво. Повеќе од 70% од падот на увозот се објаснуваат со повеќе од двојно намалениот увоз на железо и челик, со понискиот увоз на нафта и на електрична енергија. Останатиот дел отпаѓа на понискиот увоз на производи за широка потрошувачка и на инвестициски производи. Од друга страна, намалената инвестициска и лична потрошувачка во економиите на нашите трговски партнери, заедно со падот на цените на металите и нафтата имаа негативен ефект врз вредноста на извозот. *Извозот во 2009 година се сведе на 1.925,2 милиони евра, односно беше^{што}низок за 28,4% од мина^{што}години^{што} ниво.* Најголем дел (околу 64%) од намалувањето на вкупниот извоз се должи на падот на извозот на железо и челик. Остатокот од намалувањето се објаснува преку понискиот извоз на нафта и производи од нафта, на облека и на метална руда и метални отпадоци.

Позначителниот пад на увозната од извозната побарувачка во 2009 година беше причина за стеснување на негативното салдо во размената на стоки (за 263,7 милиони евра на годишна основа). Трговскиот дефицит во размената на стоки се сведе на 26,4% од БДП (наспроти 30% од БДП во претходната година). Најголем придонес за подобрување на трговската нерамнотежа има подобрена размена кај електричната енергија (остварен дефицит од 85 милиони евра, наспроти 234 милиони евра во претходната година). Ова подобрување во размената на електричната енергија претставува комбиниран ефект од пониската потреба за увоз (количинско намалување на увозот од 46,1% на годишна основа заради намалената економска активност), од падот на цената и од зголемениот обем на домашно производство (за 8,8% на годишна основа). Покрај подобрениот биланс кај електричната енергија, во 2009 година наглото намалување на цената на нафтата на светските берзи го намали дефицитот во размената на нафта и производи од нафта (за 114 милиони на годишна основа). Овие подобрувања беа надополнети и со понискиот дефицит кај патничките автомобили (за 52,5 милиони евра на годишна основа), како ефект од намалената кредитна поддршка на банките и поголемата воздржаност од потрошувачка. Во спротивна насока делуваше понискиот суфицит во размената на железо и челик (за 196 милиони на годишна основа). Негативен придонес кон вкупната размена имаше и размената на облека, каде што суфицитот се намали за 58 милиони евра на годишна основа.

Графикон 13
Цени на метали (во САД-долари/метрички тони)

*Податоците за февруари 2010 година се однесуваат на периодот 1-15. од овој месец.
Извор: „Блумберг“.

5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ⁹

Во јануари 2010 година, **примарните пари**¹⁰ забележаа годишен раст од 19,3% (12,4% во декември 2009 година, како резултат на зголемувањето на вкупните ликвидни средства на банките (37%, наспроти 31,8% на крајот на 2009 година), при забележан пад на готовите пари во оптек¹¹ од 0,3%. На месечна основа, порастот на примарните пари (0,8%) беше поумерен во однос на декември 2009 година (3,4%). Тој во целост се должи на месечниот раст на вкупните ликвидни средства на банките (од 5,4%), во услови на сезонско намалување на побарувачката на готови пари за 5,4%.

Анализирано од аспект на **тековите на креирање и повлекување ликвидност**, во јануари нето-позицијата на државата кај НБРМ се намали за 1.317 милиони денари, при што таа претставува доминантен фактор на пораст на примарните пари на месечна основа. Во иста насока делуваа и интервенциите на НБРМ на девизниот пазар, коишто од мај 2009 година постојано се во насока на нето-откуп на девизи. Притоа, во јануари 2009 година, вкупниот износ на креирана ликвидност врз оваа основа изнесуваше 2.123 милиони денари (34,7 милиони евра).

Како продолжение на позитивниот тренд, којшто започна во август 2009 година, **вкупниот депозитен потенцијал на банките (со вклучени депозитни пари)**¹² продолжи да расте и во текот јануари 2010 година, остварувајќи месечен раст од 1.717 милиони денари или 0,9% (2,1% во декември 2009 година). За разлика од претходниот месец, новото штедење на приватниот сектор во јануари беше главно во девизи, чијашто стапка на раст беше двојно поголема во споредба растот на денарските депозити (1,2%, наспроти 0,6%). Следствено, придонесот на девизната компонента во порастот на вкупните депозити достигна 71,9%. Од аспект на секторската структура, зголемено штедење (од 1,6%) се забележува кај домаќинствата¹³, при натамошен месечен пад на корпоративните депозити за 0,5% (0,7% во претходниот месец). Во однос на валутните склоности на одделните сектори, во јануари 2010 година депозитите на домаќинствата во најголем дел беа во странска валута (придонес од 61,3% во порастот на вкупните депозити на домаќинствата), коишто остварија пораст од 1,5% на месечна основа (1,7% во декември). Притоа, стапката на раст на денарските депозити изнесуваше 1,7% (наспроти 6,4% во декември). Кај корпоративниот сектор, забележаниот пад на депозитите во целост произлегува од намалувањето на денарските депозити за 1% (2,2% во декември), додека депозитите во девизи се задржаа во зоната на месечен пораст и се зголемија за 0,4% (2,4% во декември).

⁹ Анализата на монетарните и кредитните агрегати се заснова на податоците од новата Методологијата за изготвување на стандардни форми на монетарните биланси и прегледи и новиот сметковен план (што стапи во сила од 01.01.2009 година).

¹⁰ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари). Без девизната задолжителна резерва, примарните пари во јануари 2010 година на годишна основа се повисоки за 17,6%.

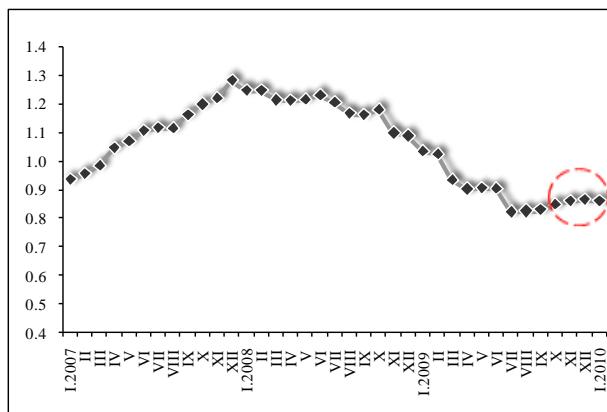
¹¹ Ја вклучува и готовината во благајна на банките.

¹² Почнувајќи од јануари 2009 година, депозитите ја вклучуваат и пресметаната камата.

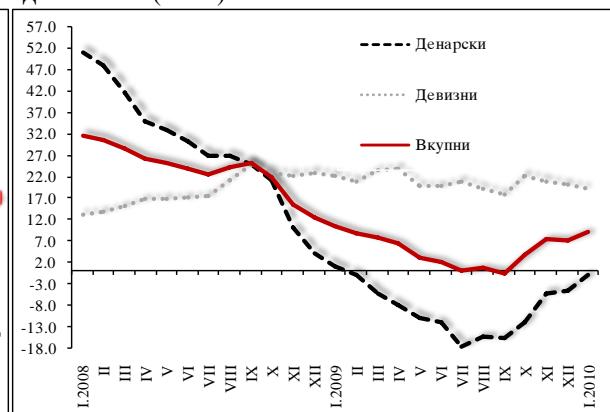
¹³ Се однесува на физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд.

Графикон 14

Сооднос денарски - девизни депозити

Годишни стапки на раст на вкупните депозити (во %)

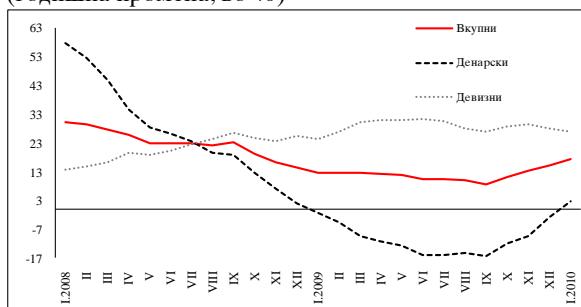

Извор: Народна банка на Република Македонија.

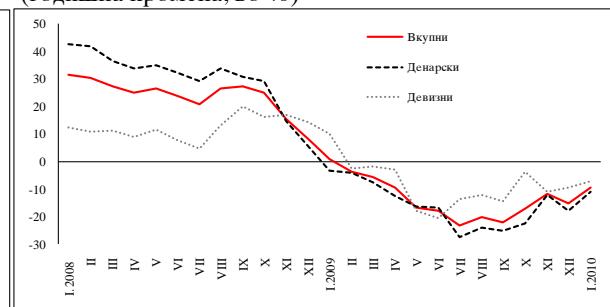
На годишна основа, вкупниот депозитен потенцијал продолжи да се зголемува достигнувајќи стапка на раст од 8,8% во јануари 2010 година, што претставува засилување во споредба со претходните два месеца (кога депозитниот раст изнесуваше околу 7%). Притоа, растот на девизните депозити е релативно стабилен (19,1%), додека падот на денарските депозити во однос на претходниот месец е значително помал (1,1% наспроти 4,6%). Анализирано по сектори, годишниот пораст на вкупните депозити го отсликува поголемото штедење на домаќинствата, коишто е повисоко за 17,3% на годишна основа (15,4% на крајот на 2009 година). Во рамки на секторот „домаќинства“, и понатаму годишниот раст е предизвикан од штедењето во странска валута (стапка на раст од 26,9%). Меѓутоа, за одбележување се позитивните остварувања кај вложувањето во денарски депозити, коишто по постојаните стапки на пад во текот на 2009 година, во јануари 2010 година пораснаа за 2,7%. Депозитите на корпоративниот сектор (приватни и јавни претпријатија)¹⁴ и натаму бележат годишен пад (од 9,5%), но сепак со позабавено темпо (на крајот на 2009 година, нивниот пад изнесуваше 15,1%). Притоа, забавувањето на стапката на пад е поизразена кај денарските депозити (10,8% во јануари во споредба со 17,8% во декември), наспроти поумереното забавување кај девизните депозити (од 9,3% во декември на 7% во јануари).

Графикон 15

Депозити на домаќинствата
(годишна промена, во %)

Депозити на претпријатијата
(годишна промена, во %)

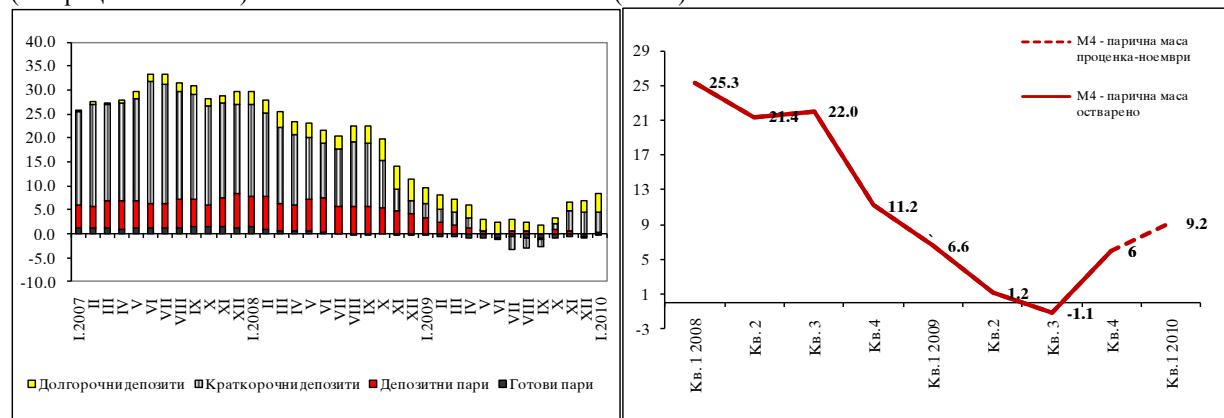
Извор: Народна банка на Република Македонија.

¹⁴ Депозитите на претпријатијата од приватниот сектор на годишна основа се пониски за 2%.

Графикон 16 Парична маса M4

Придонес во годишниот пораст
(во процентни поени)

Годишни стапки на раст
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Остварувањата кај вкупните депозити соодветно се одразија врз динамиката на **најшироката парична маса M4**¹⁵. Така, во јануари 2010 година овој монетарен агрегат се зголеми за 8% на годишна основа (6% во декември 2009 година). Нагорното движење на паричната маса се одвива во услови на подобрени очекувања на приватниот сектор, како и поволни остварувања кај приватните трансфери. Во однос на проекцијата, остварувањата кај паричната маса се во согласност со движењата проектирани за првиот квартал на 2010 година (годишен монетарен раст од 9,2% на крајот на кварталот).

6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ

Во јануари 2010 година, **вкупните кредити на банките кај приватниот сектор** се зголемија за 506 милиони денари, или за 0,3% на месечна основа, што претставува забавување на растот во однос на декември 2009 година (остварен месечен раст од 1.307 милиони денари, односно за 0,7%). Притоа, кредитната поддршка на корпоративниот сектор од страна на банките продолжи и во текот на јануари 2010 година, кога банките пласираа 603 милиони денари во форма на кредити на претпријатија. Ова придонесе за месечен пораст на кредитите на претпријатијата од 0,6% во јануари, наспроти 1,7%, колку што изнесуваше месечниот пораст во декември 2009 година¹⁶. Во периодот декември 2009 - јануари 2010 година, на збирна основа, кај корпоративниот сектор беа пласирани околу 39 милиони евра.

Од друга страна, кај кредитите на домаќинствата, трендовите на стагнација или пад на вкупните кредити на месечна основа, присутни од втората половина на 2009 година, продолжија и во првиот месец од 2010 година. Во јануари беше остварен месечен пад на вкупните кредити на домаќинствата од 0,2% (наспроти 0,6%, колку што изнесуваше

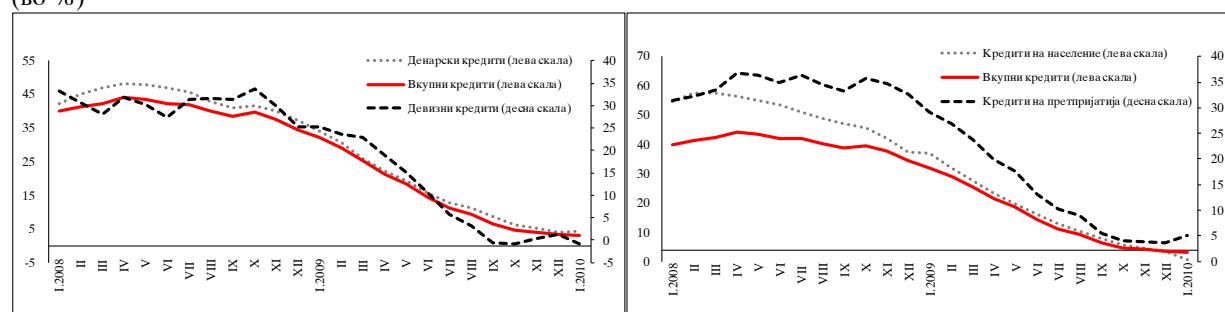
¹⁵ Анализата се однесува на паричната маса M4 со вклучена пресметана камата.

¹⁶ Во декември беше повлечена првата транша од кредитната линија од ЕИБ во износ од 12,4 милиони евра. Овие средства се наменети за поддршка на 35 проекти со пресметковна вредност од 35 милиони евра, при што 36% од кредитните средства се наменети за инвестициски кредити, додека 31% за кредити за трајни обртни средства (Извор: Македонска банка за поддршка на развојот, www.mbdp.com.mk).

месечниот пад во декември 2009 година). Притоа, најсилен пад на месечна основа беше забележан кај потрошувачките кредити и кредитните картички, за разлика од рамковните кредити, коишто остварија позитивна месечна промена. По двомесечниот надолен тренд, во јануари повторно дојде до зголемување на износот на сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити на домаќинствата. Ваквите текови упатуваат на побавно закрепнување на овој сегмент од кредитниот пазар. Од страната на понудата на кредити, ова може да се објасни со сè уште присутната неизвесност околу идната динамика на пазарот на труд и потребата од зачувување на квалитетот на кредитното портфолио. Придонес може да имаат и претежно адаптивните очекувања на домаќинствата, со ефект во насока на сè уште претпазливо планирање на потрошувачката, што се одразува преку помала побарувачка на кредити. Притоа, ако се оценува според остварувањата од последните три месеци, може да се заклучи дека за разлика од кредитниот пазар на претпријатијата, коишто веќе почна да се раздвижува, заживувањето на кредитната активност кон домаќинствата веројатно ќе го следи економското заздравување со одредено временско задоцнување.

Графикон 17

Годишни стапки на раст на кредитите на приватниот сектор според валутната и секторската структура
(во %)

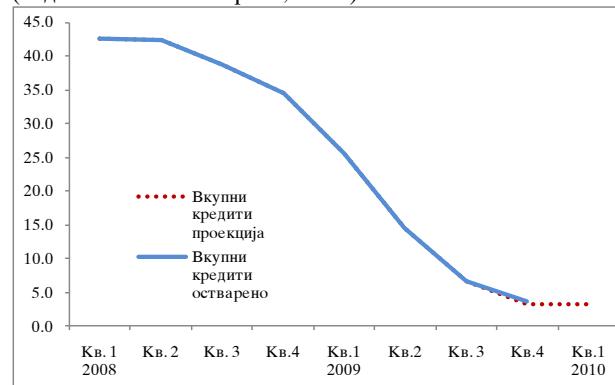
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Анализирано на годишна основа, податоците од последните три месеци укажуваат на стабилизирање на кредитниот пазар, имајќи предвид дека по остварените стапки на годишен раст од 4,1% и 3,5% во ноември и декември 2009 година, соодветно, во јануари 2010 година, годишната стапка на раст на вкупните кредити изнесуваше 3,1%. Ова претставува значително поместување во однос на првите десет месеци од 2009 година, кога забавувањето на годишната стапка на раст на вкупните кредити беше многу поизразено, движејќи се во интервал од 2-4 процентни поени, на месечна основа. Анализирано од аспект на валутната структура, годишниот раст на вкупните кредити на банките во јануари, во целост беше условен од повисокиот обем на пласирани денарски кредити (вклучително и денарски кредити со девизна клаузула), коишто забележаа раст на годишна основа од 4,3% (4,1% во претходниот месец). Кај девизното кредитно портфолио беше забележано умерено стеснување на годишна основа од 0,8% (наспроти порастот од 1,4% во декември 2009 година). Во согласност со остварените месечни поместувања, годишната стапка на раст на вкупните кредити на домаќинствата продолжи да забавува, со што од 3,5%, колку што изнесуваше во декември 2009 година, во јануари 2010 година се сведе на 0,5%. Кај кредитите на претпријатијата, пак, беше забележана спротивна динамика, односно забрзување на годишната стапка на раст, којашто во јануари 2010 година изнесува 5% (3,7% во декември 2009 година).

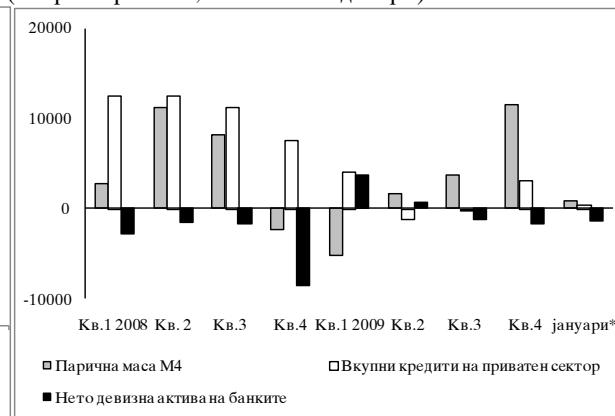
До крајот на првиот квартал на 2010 година, согласно со претпоставената динамика на изворите на финансирање на кредитната активност и динамиката на останатите алтернативни форми на распределба на финансиските средства, се очекува задржување на стабилни движења на кредитниот пазар, при што годишната стапка на раст на вкупните кредити на банките кај приватниот сектор во март 2010 година би изнесувала околу 3%.

Графикон 18

Кредити на приватниот сектор
(годишни стапки на раст, во %)

Извори на финансирање
(збирни промени, во милиони денари)*

*Се однесува на збирните промени во однос на крајот на претходната година.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во јануари 2010 година, **нето девизната актива на банките** се намали за 1.383 милиони денари, во однос на крајот на претходната година, или за 91,1%, во услови на посилно намалување на девизните средства (од 3.496 милиони денари, или за 11,4%) во однос на намалувањето на девизните обврски на банките (за 2.114 милиони денари, или за 7,3%).

7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС

На 17.02.2010 година примарните пари¹⁷ изнесуваа 33.449 милиони денари и во однос на крајот на јануари, се пониски за 364 милиони денари, или за 1,1%. Падот кај примарните пари во целост се должи на намалувањето на вкупните ликвидни средства на банките¹⁸ за 3,4%, при пораст на готовите пари во оптек за 1,6%. Во рамки на анализираниот период (01-17.02.2010), денарските депозити на државата кај НБРМ, готовината во благајна на банките, како и задолжителниот депозит кај НБРМ, делуваа во насока на креирање на ликвидност, којашто беше делумно повлечена преку останатите автономни фактори и преку аукциите на благајничките записи.

Поволните движења на девизниот пазар и подобрените макроекономски очекувања за 2010 година, создадоа услови за натамошно надолно прилагодување на основната каматна стапка на НБРМ. Така, по првичното намалување за 0,5 процентни поени во ноември 2009 година, каматната стапка на благајничките записи последователно

¹⁷ Податоците за примарни пари вклучуваат готови пари во оптек, сметки на банките кај НБРМ и готовина во благајна.

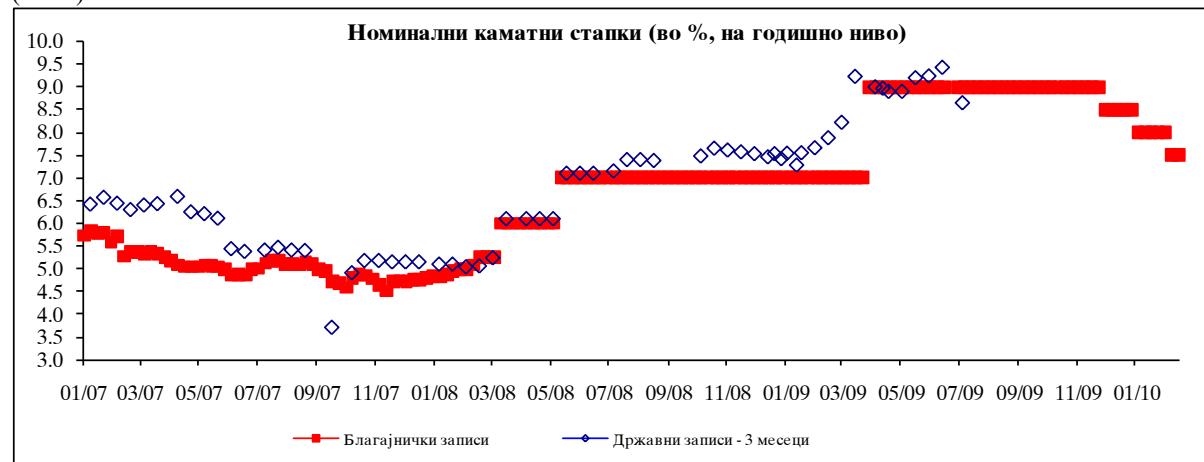
¹⁸ Се однесува на сметките на банките кај НБРМ и готовина во благајна.

се намали за дополнителни 0,5 процентни поени во јануари и февруари 2010 година, соодветно при што изнесува 7,5%. Од почетокот на февруари се одржаа три аукции на благајнички записи (одржани на 03.02.2010, 10.02.2010 и 17.02.2010 година), при што првата аукција беше со каматната стапка од 8%, додека другите две аукции со каматна стапка од 7,5%. На трите аукции беше повлечена вкупна ликвидност од 1.802 милиона денари. Со состојба на 29.01.2010 година, бруто девизните резерви изнесуваат 1.619,7 милиони евра и во однос на крајот на 2009 година се повисоки за 22,2 милиони евра.

Во рамки на анализираниот период, се одржа **една аукција на шестмесечни државни записи со девизна клаузула** (на 02.02.2010 година) со каматна стапка од 5% (5,2% на претходната аукција), при тендер на износи. Во услови на поголема побарувачка од понуда, целосно беше остварен понудениот износ од 1.500 милиони денари.

Во периодот 01-16.02.2010 година, **пондерираната меѓубанкарска каматна стапка** изнесуваше 5,62% (6,08% во јануари 2010 година). Во периодот 01-18.02.2010 година, котираната просечна меѓубанкарска каматна стапка - **СКИБОР** изнесуваше 5,83% (преку ноќ), 7,38% (една недела), 8,07% (еден месец) и 8,9% (три месеци), наспроти 6,15%, 7,67%, 8,54% и 9,27%, за соодветните рочности во јануари. Во периодот 01-17.02.2010 година, пондерираната меѓубанкарска каматна стапка за склучени трансакции преку ноќ - **МКДОНИА** изнесува 5,61%, наспроти 6,06% во јануари 2010 година.

Графикон 19
Каматни стапки
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во доменот на **каматната политика на банките**, во декември 2009 година, **просечната пондерирана каматна стапка на денарските кредити и на денарските депозити** на месечна основа се зголемија за 0,1 процентен поен, при што изнесуваат 10,3% и 7,5%, соодветно. На месечна основа, кај **денарскиите активни каматни стапки**, позначителна промена е забележана кај каматната стапка на краткорочните кредити со валутна клаузула наменети за населението, којашто е намалена за 0,3 процентни поени и изнесува 8,2%. Кај **денарскиите пасивни каматни стапки**, за првпат во годината, е забележан пад од 0,1 процентен поен на каматната стапка на краткорочните орочени депозити без валутна клаузула наменети на претпријатијата, при што изнесува 7%. На годишна основа, од аспект на активните каматни стапки најзначајна промена е забележана кај каматната стапка на долгорочните кредити без валутна клаузула на

населението од 13,4% на 14,6% и кај краткорочните кредити со валутна клаузула на претпријатијата од 7,4% на 8,9%. Воедно, подинамични годишни промени се забележуваат кај каматните стапки на денарските депозити. Така, кај каматните стапки на депозитите по видување без валутна клаузула на претпријатијата, е забележан пад од 1,5% на 0,2%, додека кај долгочрните орочени депозити без валутна клаузула на населението, пораст од 9,1% на 10,7%. Исто така, промена е забележана и кај каматните стапки на орочените депозити со валутна клаузула на претпријатијата, и тоа кај краткорочните од 5% на 3,5% и кај долгочрните од 4,3% на 7,1%. Кај населението е забележан пад на каматната стапка на краткорочно орочените депозити со валутна клаузула од 8,9% на 7,5%. **Во рамки на девизните каматни стапки, просечната пондерирана каматната стапка на девизните кредити и пондерираната каматна стапка на девизните депозити** се задржа на истото ниво како и во претходниот месец и изнесува 7,6% и 3,4%, соодветно.

Во декември, **каматните стапка на денарските новоодобрени кредити и новопримени депозити**, се намалија за 0,4 и 0,1 процентен поен, соодветно и изнесуваат 10,1% и 5,2%, соодветно. **Каматната стапка на девизните новоодобрени кредити** во декември изнесува 7,5% (наспроти 7,8% во претходниот месец), додека **каматната стапка на девизните новопримени депозити** се намали за 0,1 процентен поен и изнесува 1,6%.

Набљудувано по **групи банки**, зголемување на **активните денарски каматни стапки** во декември извршиле средните банки (за 0,1 процентен поен), со што нивната активна каматна стапка изнесува 11,1%, наспроти падот на каматната стапка на малите банки за 0,1 процентен поен, при што изнесува 10,9%. Кај големите банки, каматната стапка е задржана на истото ниво како и во претходниот месец и изнесува 9,9%. Кај **пасивната каматна стапка** е забележано зголемување на каматната стапка кај сите групи банки, кај големите и средните банки за 0,1 процентен поен, при што изнесуваат 7,7% и 7,2%, соодветно. Кај малите банки, каматната стапка е зголемена за 0,2 процентни поена и изнесува 5,3%. Во декември, позначителна промена кај **каматните стапки на девизните кредити** е забележана кај средните и малите банки, чијашто каматна стапка се зголеми на 9% и 5,9%, соодветно (пораст од 0,2 и 0,4 процентни поени, соодветно). Намалување е забележано кај каматната стапка на големите банки за 0,1 процентен поен, при што изнесува 7%. **Кај девизните депозити**, зголемување на каматната стапка е забележано кај средните и малите банки за 0,1 и 0,3 процентни поени (при што изнесуваат 3,9% и 2,8%), соодветно, додека кај големите банки е забележан пад од 0,1 процентен поен при што каматната стапка изнесува 3,2%.

Во декември 2009 година, **индексот на реалниот ефективен девизен курс на денарот (РЕДК) дефлациониран со индексот на трошоците на живот** забележа месечна апрецијација од 1,2%, при апрецијација на НЕДК од 0,4% и пад на релативните цени¹⁹ (заради посилниот раст на домашните во однос на растот на странските цени). На годишна основа, РЕДК забележа незначителна депрецијација од 0,4%. Од почетокот до крајот на 2009 година, збирната промена на РЕДК покажува влошена ценовна конкурентност. Во 2009 година, РЕДК мерен преку потрошувачките цени бележи

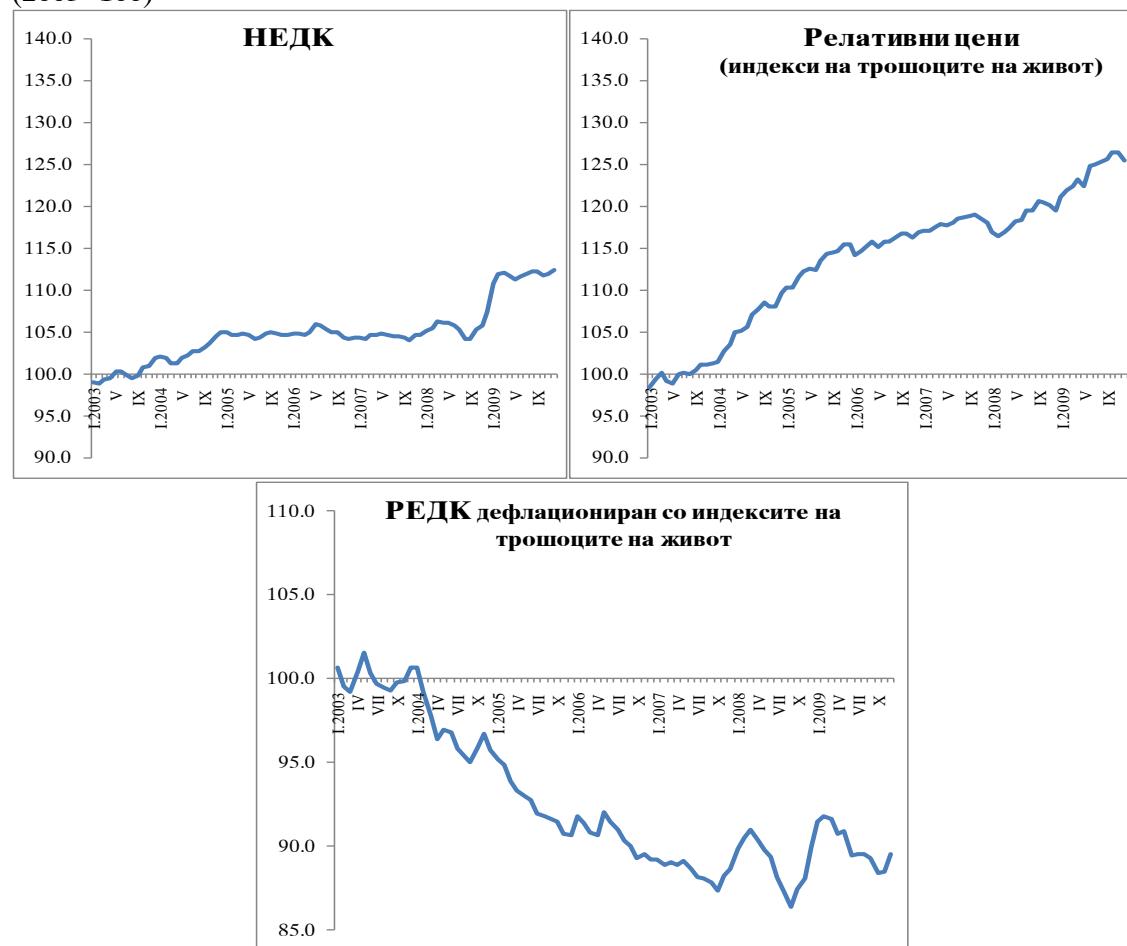
¹⁹ Релативните цени се претставени како однос помеѓу индексот на странските цени и индексот на домашните цени. Доколку односот се намали, во тој случај имаме посилен раст на домашните од странските цени, или посилно намалување на странските во однос на намалувањето на домашните цени, што влијае во насока на апрецијација на РЕДК. Доколку односот се зголеми, во тој случај имаме посилен раст на странските од домашните цени, или посилен пад на домашните од странски цени, што влијае во насока на депрецијација на РЕДК.

апрецијација од 1,2%, што целосно се должи на влошената номинална вредност на ефективниот девизен курс за 5,9%, додека односот на релативните цени е подобрен, односно странските цени забележаа раст од 4% на годишна основа, а домашните цени забележаа намалување од 0,6% на годишна основа.

Графикон 20

НЕДК*, релативни цени* и РЕДК според трошоците на живот*

(2003=100)

* Нагорниот тренд кај НЕДК е апрецијација. Кај релативните цени, нагорниот тренд е во прилог на депрецијацијата на РЕДК, надолниот тренд е во прилог на апрецијацијата. Нагорниот тренд кај РЕДК е апрецијација, надолниот тренд е депрецијација.

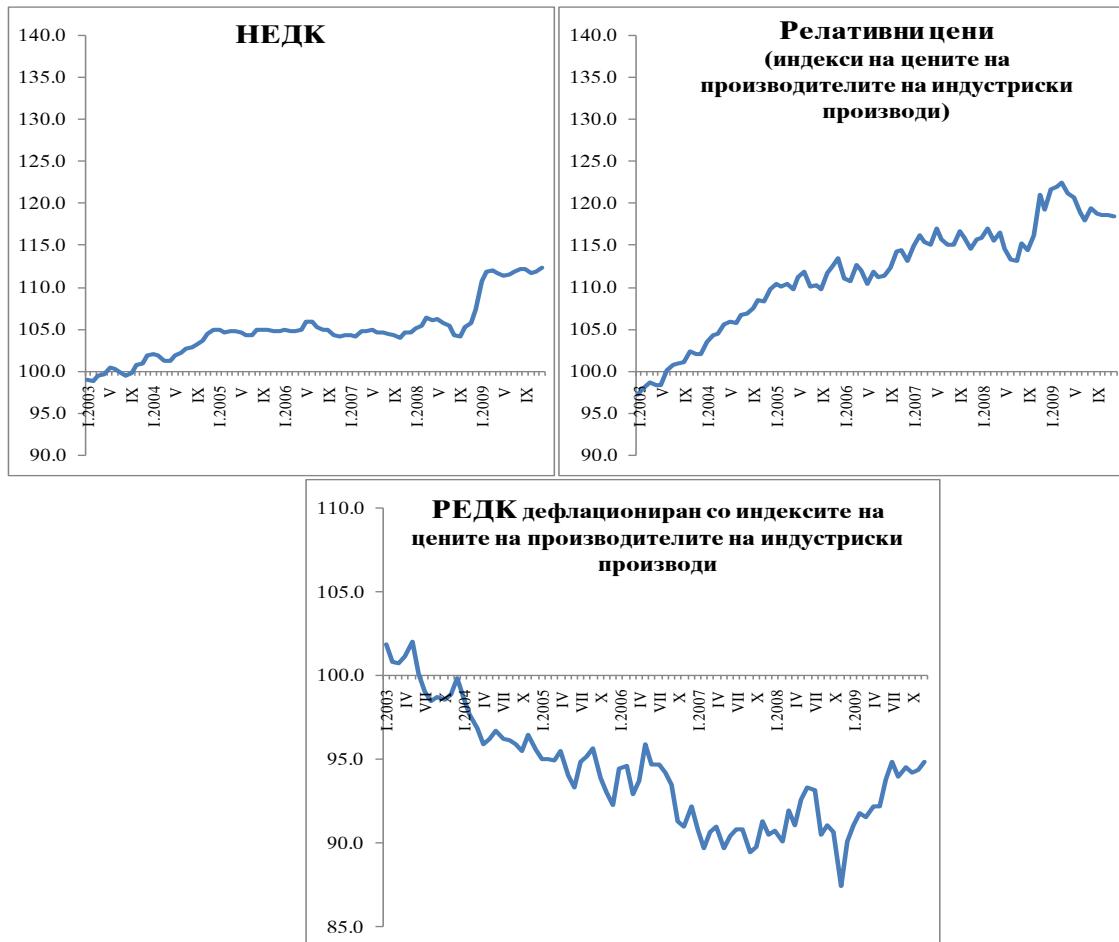
Извор: НБРМ, ММФ-МФС за февруари 2010 година и ДЗС на Република Македонија.

За оние земји за кои нема расположливи податоци од МФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки, заводи за статистика и од Еуростат.

Индексот на РЕДК мерен според индексот на цените на производителите на индустриски производи во декември забележа незначителна месечна апрецијација од 0,5% и посилна годишна апрецијација од 5,3%. На збирна основа (јануари-декември 2009 година), РЕДК мерен според цените на производителите апрецира со поизразено темпо (за 2,4%), во споредба со апрецијацијата на РЕДК мерена со индексот на потрошувачките цени.

Графикон 21

НЕДК*, релативни цени* и РЕДК според цените на производителите на индустриски производи *
(2003=100)

*Нагорен тренд кај НЕДК е апрецијација. Кај релативните цени, нагорен тренд е во прилог на депрецијација на РЕДК, надолен тренд во прилог на апрецијација. Нагорен тренд кај РЕДК е апрецијација, надолен тренд е депрецијација.

Извор: НБРМ, ММФ-МФС за февруари 2010 година и ДЗС на Република Македонија.

За оние земји за кои нема расположливи податоци од МФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки, заводи за статистика и од Еуростат.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табела 1

Инфлација и нејзините компоненти

Трошоци на живот	промена во %			
	<u>L2010</u>		<u>придонес во процентни поени</u>	
	XII.2009	L2009	<u>L2010</u>	<u>L2010</u>
Вкупно	0.7	0.1	0.7	0.1
Исхрана	-0.4	-3.5	-0.1	-1.3
Производи од жито	-0.8	-4.6	-0.1	-0.3
Свеж и преработен зеленчук	-2.8	-6.3	-0.2	-0.4
Свежо и преработено овошје	-0.1	-9.1	0.0	-0.3
Свежо и преработено месо	0.7	2.7	0.1	0.2
Свежа и преработена риба	-3.7	-3.6	0.0	0.0
Свежо и преработено млеко	1.3	-6.5	0.1	-0.4
Свежи јајца	-1.5	-13.2	0.0	-0.2
Маснотии	-0.1	-12.8	0.0	-0.2
Тутун и пијалаци	0.0	2.4	0.0	0.1
Облека и обувки	0.4	-1.3	0.0	-0.1
Домување	3.9	5.3	0.6	0.9
Стан (станарина, вода, услуги)	0.0	0.4	0.0	0.0
Огрев и осветление	6.7	9.5	0.6	0.9
Греене и услуги	0.8	8.8	0.0	0.3
Електрична енергија и осветлување	9.9	9.9	0.6	0.6
Хигиена и здравје	0.6	1.2	0.1	0.1
Култура и разонода	1.3	-0.5	0.1	0.0
Сообраќајни средства и услуги	0.4	3.7	0.1	0.5
Течни горива и масла	1.1	29.1	0.0	0.9
Сообраќајни и птт услуги	-2.0	-2.1	-0.1	-0.1
Ресторани и хотели	0.6	-0.4	0.0	0.0
Останати услуги неспомнати на друго место	2.4	-0.2	0.0	0.0

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 2

Базична инфлација, продуктивност и плати

(годишни промени, %)	2007	2008	2009	2008				2009				Последни месеци			
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	окт 09	ноε 09	дек 09	јан 10
Инфлација (CPI)	2.3	8.3	-0.8	9.5	9.9	8.4	5.5	0.9	-0.6	-1.4	-2.1	-2.4	-2.3	-1.6	0.1
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.6	2.6	0.3	2.9	2.8	2.5	2.2	1.5	0.3	0.1	-0.6	-0.3	-0.6	-1.1	-0.3
Регулирани цени	3.3	9.3	-1.9	7.4	9.2	12.5	8.3	-1.6	-1.8	-3.3	-0.7	-2.2	-2.6	2.8	14.4
Цени на производители на индустриски п-ди	2.5	10.3	-6.5	10.5	13.6	15.1	2.1	-6.2	-8.8	-10.1	-0.5	-5.9	1.4	3.2	6.5
Продуктивност	2.2	2.2	-	2.7	4.5	2.5	-0.9	-3.7	-5.9	-5.4	-	-	-	-	-
Номинална нето-плата*	7.9	10.4	-	10.5	9.9	10.7	10.3	12.7	13.4	8.9	-	4.6	4.6	-	-
Реалија нето-плата*	5.5	1.9	-	0.9	0.0	2.1	4.5	11.8	14.1	10.4	-	7.2	7.0	-	-

*Од јануари 2009 година податокот е корегиран од структурната промена поради применета на концептот за бруто-плата, кој ги вклучува најдоместоците за храна и превоз во платите.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Табела 3

Индустриско производство и останати дејности од економијата

(годишни промени, %)	2007	2008	2008				2009				Најнови податоци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Окт-09	Ное-09	Дек-09
Бруто домашен производ	5.9	4.8	6.4	7.9	6.4	1.2	-0.9	-1.4	-1.8	-	-	-	-
Индустриско производство	3.7	5.5	5.8	12.0	13.0	-7.7	-10.8	-13.2	-13.1	7.5	-1.0	4.3	20.0
Градежништво	7.6	25.6	29.1	55.7	-2.0	31.5	0.0	14.7	12.6	-	62.8	17.8	-
Трговија	23.1	10.5	19.1	19.8	12.4	-0.5	-8.7	-11.0	-6.7	-	-5.7	4.6	-
Телекомуникации	15.6	8.9	12.1	7.4	10.1	6.4	7.4	5.7	8.3	-	8.3	7.0	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4

Селектирани дејности од индустријата

Селектирани индустриски дејности (годишни промени, %)	2007	2008	2009	2008				2009				Декември 2009	
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	промена, % придонес, п.п.	
Вадење руди и камен		9.8	0.4	-12.3	11.9	13.6	3.4	11.2	-12.6	-19.2	-11.3	-6.5	-8.9 -0.5
Производство на прехранибени производи и пиралаци		7.7	1.2	-2.1	5.3	6.0	6.1	11.9	-2.5	-0.1	-1.8	-3.9	-3.4 -0.8
Производство на тутунски производи	-0.8	0.1	-3.2	13.8	15.4	1.0	-18.1	-2.1	2.6	-5.5	-9.4	-17.3	-0.8
Производство на предмети за облека	-14.5	-2.0	-11.7	-16.5	-22.7	-23.4	-18.8	-23.7	-16.9	-1.6	-3.5	10.4	0.8
Печатење	-12.2	1.6	34.6	7.8	72.2	68.4	85.3	2.6 пати	54.4	-2.7	-15.2	-25.6	-1.7
Производство на деривати на нафта	-2.4	0.1	-8.9	3.3	50.9	1.1	-30.9	9.2	-27.2	-36.3	25.9	176.0	2.7
Производство на други неметални минерали	3.8	-0.3	-12.1	-10.9	-3.2	-9.9	15.0	-17.0	-4.3	-11.8	-19.3	-31.6	-1.8
Производство на основни метали	34.3	-1.0	42.1	9.5	15.7	-3.3	-45.7	-61.6	-52.3	-42.2	13.4	65.5	4.4
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	45.6	2.6	38.5	29.7	11.8	3 пати	-22.0	35.0	-12.9	-2.8	186.7	3.7 пати	16.5
Производство на електрични машини и апарати	-24.4	0.6	-29.0	45.6	64.9	32.4	-10.6	1.0	-13.5	-51.6	-53.1	-40.5	-1.5
Производство на други сообраќајни средства	33.4	-0.3	-46.4	9.8	143.1	-47.9	-70.6	-60.5	-71.5	-21.0	24.2	125.5	0.8
Рециклира	-35.6	0.5	-11.6	105.6	262.2	12.5 пати	-34.9	-74.2	-10.6	7.6	97.9	6.1 пат	0.8
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	-9.5	-0.3	8.8	-0.8	1.9	1.9	-12.2	-1.6	15.6	10.4	14.2	14.0	1.7

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 5

Индикативни категории за личната потрошувачка и за инвестициите

(реални годишни промени, %)	2007	2008	2008				2009				Најнови податоци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Окт-09	Ное-09	Дек-09
Промет во трговија на мало*	14.4	3.1	0.8	4.7	5.3	1.5	-4.0	-3.6	-3.7	-	-6.0	-2.2	-
Приходи од ДДВ*	18.5	1.3	13.9	2.1	-0.2	-8.0	-8.5	-14.0	-3.8	20.3	-11.1	9.8	96.4
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	19.4	7.8	6.1	7.4	8.7	8.9	-0.1	-9.5	-6.6	-4.5	-6.7	-1.3	-5.4
Домашно производство на потрошни добра	-1.5	6.7	2.2	7.2	6.5	10.1	4.5	0.2	-5.5	-8.3	-13.6	-5.0	-6.5
Увоз на средства за работа*	36.9	21.5	37.5	26.4	15.6	13.6	24.4	-10.8	-8.6	-19.7	-29.8	-18.7	-9.5
Извршени градежни работи*	4.9	16.3	18.0	41.6	-9.6	24.7	-0.8	15.3	14.2	-	66.8	20.6	-
Домашно производство на капитални производи	19.7	-1.3	26.5	28.0	-15.9	-31.3	-24.9	-40.1	-19.3	-6.8	-12.8	-9.9	3.0

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРМ, со деление на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ

Табела 8

Увоз на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

УВОЗ НА СТОКИ	2008	2009	годишна промена		придонеси	
	во милиони евра	во милиони евра	%	процентни поени	%	
ВКУПНО	4643	3616	-1028	-22.1	-22.1	100
Производи за храна	424	402	-22	-5.2	-0.5	2.1
од кои:						
-месо и преработки од месо	95	101	6	6.4	0.1	-0.6
-жита и преработки од жита	80	59	-21	-26.3	-0.5	2.0
-овошје и зеленчук	53	50	-2	-4.3	0.0	0.2
Тутуи и пијалаци	35	37	2	6.0	0.0	-0.2
Сировини освен гориво	236	140	-96	-40.5	-2.1	9.3
од кои:						
- метална руда и метални отпадоци	173	80	-94	-54.0	-2.0	9.1
Минерални горива, мазива и сл.	955	582	-373	-39.0	-8.0	36.3
од кои:						
- нафта и производи од нафта	627	444	-183	-29.2	-3.9	17.8
-електрична енергија	235	89	-146	-62.0	-3.1	14.2
Животински и растителни масла	46	33	-13	-28.1	-0.3	1.2
Хемиски производи	414	407	-7	-1.7	-0.2	0.7
Производи класирани по материјали	1245	859	-385	-31.0	-8.3	37.5
од кои:						
- железо и челик	505	215	-290	-57.4	-6.2	28.2
-обоени метали	57	37	-20	-35.5	-0.4	2.0
-изработка од метали	98	83	-14	-14.7	-0.3	1.4
Машини и транспортни уреди	981	869	-112	-11.4	-2.4	10.9
од кои:						
- друмски возила	302	212	-90	-29.7	-1.9	8.7
Разни готови производи	304	282	-22	-7.3	-0.5	2.2
од кои:						
-мебел	31.6	28.0	-3.6	-11.4	-0.1	0.4
-облека	60.2	53.4	-6.9	-11.4	-0.1	0.7
-обувки	26.4	25.2	-1.2	-4.5	0.0	0.1

Табела 9

Извоз на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

ИЗВОЗ НА СТОКИ	2008	2009	годишна промена		придонеси	
	во милиони евра	во милиони евра	%	процентни поени	%	
ВКУПНО	2689	1925	-764	-28.4	-28.4	100
Производи за храна	210	202	-8	-3.6	-0.3	1.0
од кои:						
-месо и преработки од месо	22	26	4	15.8	0.1	-0.5
-жита и преработки од жита	28	31	2	8.7	0.1	-0.3
-овошје и зеленчук	113	102	-11	-10.0	-0.4	1.5
Тутун и пијалаци	149	141	-8	-5.0	-0.3	1.0
Суровини освен гориво	181	123	-59	-32.4	-2.2	7.7
од кои:						
- метална руда и метални отпадоци	150	92	-58	-38.7	-2.2	7.6
Минерални горива, мазива и сл.	211	145	-66	-31.4	-2.5	8.7
од кои:						
- нафта и производи од нафта	205	136	-68	-33.4	-2.5	9.0
-електрична енергија	1	4	3	518.6	0.1	-0.4
Животински и растителни масла	8	6	-3	-29.8	-0.1	0.3
Хемиски производи	123	123	-1	-0.4	0.0	0.1
Производи класирани по материјали	1076	551	-525	-48.8	-19.5	68.9
од кои:						
- железо и челик	868	381	-486	-56.1	-18.1	63.8
-обоени метали	5	5	0	-5.6	0.0	0.0
-изработка од метали	71	53	-17	-24.7	-0.6	2.3
Машини и транспортни уреди	125	103	-23	-18.0	-0.8	3.0
од кои:						
- друмски возила	24	16	-8	-33.0	-0.3	1.0
Разни готови производи	603	531	-72	-11.9	-2.7	9.4
од кои:						
-мебел	23.8	22.9	-0.8	-3.5	0.0	0.1
-облека	483.7	418.6	-65.0	-13.4	-2.4	8.5
-обувки	61.9	56.8	-5.1	-8.2	-0.2	0.7

Табела 10

Салда на одделни категории во размената на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

САЛДА, СТОКИ	2008	2009	годишна промена		придонеси	
	во милиони евра	во милиони евра	%	процентни поени	%	
ВКУПНО	-1954	-1691	264	-13.5	-13.6	100
Производи за храна	-214	-200	14	-6.6	-0.7	5.4
од кои:						
-месо и преработки од месо	-72	-75	-3	3.5	0.1	-1.0
-жита и преработки од жита	-51	-28	23	-45.5	-1.2	8.8
-овошје и зеленчук	60	51	-9	-14.9	0.5	-3.4
Тутун и пијалаци	114	104	-10	-8.4	0.5	-3.6
Суровини освен гориво	-55	-18	37	-67.6	-1.9	13.9
од кои:						
- метална руда и метални отпадоци	-23	12	36	-151.9	-1.8	13.4
Минерални горива, мазива и сл.	-744	-438	307	-41.2	-15.7	115.5
од кои:						
- нафта и производи од нафта	-422	-308	114	-27.1	-5.9	43.1
-електрична енергија	-234	-85	149	-63.6	-7.6	56.1
Животински и растителни масла	-37	-27	10	-27.7	-0.5	3.9
Хемиски производи	-291	-284	7	-2.3	-0.3	2.5
Производи класирани по материјали	-169	-309	-140	82.7	7.1	-52.6
од кои:						
- железо и челик	362	166	-196	-54.2	10.1	-74.0
-обоени метали	-52	-32	20	-38.5	-1.0	7.5
-изработка од метали	-27	-30	-3	11.4	0.2	-1.2
Машини и транспортни уреди	-856	-766	90	-10.5	-4.6	33.7
од кои:						
- друмски возила	-278	-196	82	-29.4	-4.2	30.8
Разни готови производи	299	250	-50	-16.6	2.5	-18.7
од кои:						
-мебел	-8	-5	2.8	-35.5	-0.1	1.0
-облека	423	365	-58.2	-13.7	3.0	-21.9
-обувки	35	32	-3.9	-11.0	0.2	-1.5

Табела 11

Монетарни движења, јануари 2010 година

во милиони денари	30.11.2009	31.12.2009	31.01.2010	месечна промена (31.01.2010/31.12.2009)		годишна промена (31.01.2010/ 31.01.2009)
	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
Парична маса M4	201,445	207,262	208,129	867	0.4	8.0
Готови пари во оптек ^{/1}	14,470	16,266	15,525	-741	-4.6	-2.5
Денарски депозити ^{/2}	88,351	90,483	90,856	373	0.4	-0.5
Девизни депозити	98,624	100,513	101,748	1,235	1.2	19.1
Вкупни депозити	186,974	190,996	192,604	1,608	0.8	9.0
Примарни пари	44,434	45,952	46,325	373	0.8	19.3

^{/1} Се однесува на готови пари во оптек, без готовина во благајна на банките.

^{/2} Вклучува депозитни пари и депозитини пари на останати финансиски институции кај НБРМ

во милиони денари	30.11.2009	31.12.2009	31.01.2010	месечна промена (31.01.2010/31.12.2009)		годишна промена (31.01.2010/ 31.01.2009)
	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
Кредити на приватен сектор	176,889	178,196	178,702	506	0.3	3.1
Во денари	138,212	139,197	139,660	462	0.3	4.3
Во странска валута	38,676	38,998	39,042	44	0.1	-0.8
Нето девизна актива на банките	-881	1,518	135	-1,383	-91.1	-86.9

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 12

Монетарни агрегати
(во %)

во %	период во однос на претходен период								годишна промена											
	2008				2009				2010				2008				2009		2010	
	Kв.1	Kв.2	Kв.3	Kв.4	Kв.1	Kв.2	Kв.3	Kв.4	јануари	Kв.1	Kв.2	Kв.3	Kв.4	Kв.1	Kв.2	Kв.3	Kв.4	јануари		
M0	-8.8	13.5	-0.02	4.4	-10.2	1.7	11.8	10	0.8	16.6	22.2	19.6	8.0	6.4	-4.7	6.6	12.4	19.3		
M1	-5.9	11.2	1.50	7.8	-13.5	1.8	0.6	9	-4.3	24.3	30.2	22.2	14.5	5.2	-3.6	-4.5	-3.5	0.7		
M4	1.6	6.3	4.3	-1.2	-2.6	0.8	2.0	5.9	0.4	25.3	21.4	22.0	11.2	6.6	1.2	-1.1	6	8		
M4-денарски дел	-1.4	6.6	2.0	-3.2	-9.5	-0.7	-1.7	8.3	-0.3	33.5	24.7	20.0	3.9	-4.7	-11.3	-14.5	4.4	-0.8		

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13

Депозити на приватниот сектор*
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		31.01.2010	износ	%	износ	%
Вкупни депозити на приватен сектор*		189,304	1,717	0.9	15,382	8.8
Денарски депозити	Домаќинства	44,096	758	1.7	1,173	2.7
	Претпријатија	34,187	-339	-1.0	-4,127	-10.8
	Вкупно	87,556	483	0.6	-931	-1.1
Девизни депозити	Домаќинства	82,275	1,199	1.5	17,460	26.9
	Претпријатија	18,101	63	0.4	-1,358	-7.0
	Вкупно	101,748	1,234	1.2	16,313	19.1
Вкупни депозити на домаќинства		126,371	1,957	1.6	18,633	17.3
Вкупни депозити на претпријатија		52,288	-276	-0.5	-5,485	-9.5

*Вклучува депозитни пари

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 14

Кредити на приватниот сектор
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		31.01.2010	износ	%	износ	%
Вкупни кредити на приватен сектор		178,702	506	0.3	5,401	3.1
Денарски кредити	Домаќинства	67,954	-94	-0.1	954	1.4
	Претпријатија	71,573	548	0.8	4,873	7.3
	Вкупно	139,660	462	0.3	5,735	4.3
Девизни кредити	Домаќинства	3,795	-17	-0.4	-572	-13.1
	Претпријатија	35,190	54	0.2	207	0.6
	Вкупно	39,042	44	0.1	-334	-0.8
Вкупни кредити на домаќинства		71,749	-110	-0.2	383	0.5
Вкупни кредити на претпријатија		106,763	603	0.6	5,080	5.0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 15
Каматни стапки

	јануари 2010 година	месечна промена	годишна промена
	ВО %	во процентни поени	
Каматна стапка на аукциите на благајнички записи (28 дена)	8.00	-0.5	1.0
Меѓубанкарска каматна стапка на пазар на депозити (МКДОНИА)	6.06	0.01	0.9
Каматна стапка на државни записи со рок на достасување од три месеци*		/	/
декември 2009			
	ВО %	во процентни поени	
Пондерирани активни каматни стапки на банките	10.3	0.1	0.5
Пондерирани пасивни каматни стапки на банките	7.5	0.1	1.0

*Последната аукција на тримесечни државни записи е одржана на 07.07.2009 година